

Opolnomočenje posameznikov v smeri odgovornosti za svoje izobraževanje

Barbara Erjavec, strokovna sodelavka Zavoda Papilot

Primož Prijanovič, foto: PP, 24. november 2009

Boljše gradnje, opolnomočenje učno manj uspešnih in raznolikost spolov so tri izmed tem, ki se pojavljajo v projektih **Zavoda Papilot**. Zavoda, ki prav tako organizira poklicno rehabilitacijo, center za starejše in centre za pomoč žrtvam kaznivih dejanj. Na kratko, Zavod Papilot sodeluje v aktualnih projektih na področju zaposlovanja, rehabilitacije in izobraževanja v evropskem prostoru. Pogovarjali smo se z Barbaro Erjavec.

Zavod Papilot je od leta 2006 koncesionar Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Zavod med drugim izvaja zaposlitvene poklicne rehabilitacije. Kdo je naročnik?

Barbara: Poklicno rehabilitacijo izvajamo po naročilu Zavoda za zaposlovanje in ZPIZ-a, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Kajti tudi z njihove strani prihajajo osebe, ki se želijo vključiti v program.

Primož: Torej jaz kot posameznik ne morem priti direktno k vam in se priključiti programu?

Barbara: Lahko, če ste prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje oz. če imate na ZPIZ-u kakršenkoli postopek za pridobitev kategorije invalidnosti. Sveda, če se odločite za poklicno rehabilitacijo.

Primož: Kaj natančno to pomeni - poklicna rehabilitacija?

Barbara: Gre za iskanje nekih novih variant, kjer bi se lahko posameznik zaposlil glede na njegovo trenutno stanje, zmožnosti, in dane možnosti na trgu dela. Gre pa tudi za njegovo zdravstveno stanje, za oceno njegovih zmožnosti, koliko mu jih je še preostalo.

Primož: Ali pri udeležencih izstopa določena starostna skupina?

Barbara: Ne, udeleženci so glede na starost čisto razpršeni. Ne obstaja npr. poglobljena starostna skupina, recimo od 30 do 50 let ali kaj takega. Razpršeno je, prihajajo tudi mlajši.

Primož: Kako uspešni ste pri izvajanju poklicne rehabilitacije?

Barbara: Evalvacije se načeloma izvajajo s strani Zavoda za zaposlovanje. Vsak mesec je potrebno pošiljati poročila, prav tako letna poročila na ministrstvo, saj smo z njihove strani pridobili koncesijo. Zaenkrat imamo samo četrtno potrebne ekipe... To pomeni 10 ur rehabilitacije na teden.

Primož: Zanima tudi uspešnost izvajanja **Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji**. Njegov poglavitni namen je povečati zaposljivost invalidov in vzpostaviti pogoje za njihovo enakovredno udeležbo na trgu dela. (**Barbara: Ja.**) Kako uspešen je ta zakon, ali se dejansko izvaja in ali za njim stojijo uradi Republike Slovenije?

Barbara: Zakon se izvaja. Zelo dobro je bila izkoriščena tudi možnost zaščitenih zaposlitev, se pravi za osebe, ki imajo ocenjene od 30 do 70 % delovne zmožnosti. Odprlo se je dosti zaposlitvenih centrov, kjer se te osebe lahko zaposlijo. Mislim sicer, da je tukaj ena šibka točka. Točka, ki se tiče zaposlitev oseb, ki so ocenjene na od 70 do 100 % delovne zmožnosti. Govorimo o podporni zaposlitvi in tukaj stvari še niso razvite v takčni meri kot bi morale biti. Kot naj bi bile, kot piše v zakonu.

Primož: Glede na to, da na področju težje hendikepiranih stvari še niso takšne kot je zapisano v zakonu. Kaj zavod Papilot dela za pozitiven razvoj?

Barbara: Delamo na tem, pač postopoma. Trenutno pa je aktualen novi razpis za ponovno podelitev koncesij. Koncesija je načeloma podeljena za 4 leta. **Primož: 2006-2010? Kdaj bodo znani rezultati razpisa?**

Barbara: Še čakamo.

Primož: Če govorimo o hendikepiranih. Kako sodelujete z nevladnimi organizacijami na tem področju?

Barbara: Osredotočamo se na invalidske organizacije, ki zaposlujejo invalide. S tem namenom, da skušamo te, ki pridejo na zaposlitveno rehabilitacijo, tudi namestiti na različna delovna mesta. Tam imajo najprej začetno usposabljanje, da se oceni, kakšne zmožnosti imajo. Prav tako ponujamo invalidskim organizacijam ocenitev njihovih že zaposlenih hendikepiranih oseb, kakšne so njihove zmožnosti.

Primož: Njihove zmožnosti?

Barbara: Gre se za to, da lahko glede na oceno s strani Sklada za spodbujanje in zaposlovanje invalidov uveljavljajo razliko za plačila. Če je njihova delovna zmožnost ocenjena na 90 %, jim razliko do 100 % krije država.

Primož: Vi podate oceno, katere se potem država drži, ker ste izbrani koncesionar.

Barbara: Da...

Primož: Ali sodelujete s FIHO-m?

Barbara: Ne.

Primož: Nimate kontaktov?

Barbara: Ne, obstaja pa nekakšen konsenz, da bo to potrebno v prihodnosti. Razmišljali smo v smeri možnosti financiranja nekaterih dodatnih storitev.

Primož: Zavod Papilot prav tako organizira Center za starejše osebe? Center je eden in ta je v Ljubljani?

Barbara: Eden je, da. Nahaja se v teh prostorih za Kotnikovo 3, kjer je nekako naš sedež (pogovarjali smo se v pisarni na Dimičevi ulici 9, op.a.). V centru so vključene osebe, za katere svojci časovno ne zmorejo skrbeti. Tam imajo različne dnevne aktivnosti, od petja do kuhanja. Imamo namreč tudi kuhinjo, pa šolo spomina itd. Udeležence pridemo iskat in jih tudi odpeljemo domov. Center je odprt od sedmih zjutraj do sedmih zvečer, vodja centra je **Marija Milanec**.

Primož: Ali je od države iluzorno pričakovati skrb za kvalitetno preživljanje časa starejših? Ali je to mesto, kjer vstopi nevladni sektor, država pa (po)skrbi za financiranje? Ali to ne pomeni predajanje socialne države v roke zasebnikov. Kakšno je vaše mnenje?

Barbara: Jaz mislim, da se država načeloma šele sedaj sooča s temi stvarmi. Z daljšanjem življenjske dobe...

Primož: Ampak, malo na pamet, življenjska doba se podaljšuje konstantno od druge svetovne vojne.

Barbara: Morda niso bili toliko pozorni na to, ali pa niso pričakovali, da bo nastal bum. Ne vem, vendar mislim, da so se prepozno odločili za urejanje te problematike. Čeprav, kakor jaz vem, so center za starejše v okviru MOL odprli tudi v Šiški.

Primož: V sodelovanju MOL in AGE?

Barbara: Tega ne vem, mislim pa, da je pri nas v centru predvsem populacija dementnih oseb, ki so problematična skupina...

Primož: Ali je v Sloveniji veliko dementnih oseb?

Barbara: Da, veliko je takih, ki so v nekem prehodnem obdobju med samostojnostjo in domom za ostarele. Niso več sposobni poskrbeti v celoti sami zase... Tukaj predvsem vidim ta manjko države, ki bi to morala pokriti.

Primož: Kdo vas financira?

Barbara: Sredstva za zaposlitveno rehabilitacijo gredo iz koncesije, imamo tudi programe aktivne politike zaposlovanja, za katere sredstva priskrbi Zavod za zaposlovanje. Dnevni center je nekaj časa sofinanciran s strani MOL-a, nekaj pa prispevajo uporabniki sami.

Primož: Kaj pa iz naslova strukturnih skladov?

Barbara: Ne.

Primož: Centri za pomoč žrtvam kaznivih dejanj?

Barbara: Sredstva za centre priskrbi ministrstvo (MNZ, op.a.), ministrstvo tudi odobri program, mislim, da je petleten, vsakih 5 let ga obnovimo.

Primož: Centri so namenjeni samo žrtvam, ne pa storilcem kaznivih dejanj?

Barbara: Nekako je center namenjen vsem tistim, ki se počutijo kot žrtve. Lahko je tudi storilec med njimi, pa se počuti kot žrtev, ne vem, ...

Primož: Koliko je centrov v Sloveniji?

Barbara: Šest. Ljubljana, Koper, Murska, Radovljica, Nazarje in Ptuj.

Primož: Zavod Papilot trenutno izvaja tri projekte, ki se vsak na svoj način usmerjajo na tiste, ki podajajo znanje. Na učitelje. Kateri so ti projekti?

Barbara: Najaktualnejši je **Empover Deprived Learners**, kjer gre za opolnomočenje učno manj uspešnih posameznikov preko osveščanja učiteljev, mentorjev, vseh tistih, ki se ukvarjajo oz. delujejo na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Da bi znali predstaviti in v svoji dnevni praksi uporabiti različne vsebine in da bi znali posameznike opolnomočiti v tej smeri, da so lahko sami odgovorni za svoje izobraževanje, da si ga znajo organizirati, da rečejo - aha, to je moja vizija, to so moji koraki za naprej, tak cilj hočemo doseči. V okviru tega projekta smo razvili tudi različne stranske projekte, eden izmed njih je priročnik za uveljavljanje in spoznavanje metode samousmerjeno učenje. To je način dela, kot sem že omenila, kjer je posameznik odgovoren za svoje izobraževanje. Torej skrbi, da jim teče v pravi smeri in vidi, da izobraževanje niti ni tak bav bav, kakor so mogoče spoznali v prejšnjem izobraževalnem sistemu.

V projekt je vključenih 7 partnerjev iz držav Italije, Avstrije, ki je tudi koordinatorski, Norveške, Romunije, dva iz Turčije in Slovenije. Gre pa za prenos inovacij, pri vseh projektih, o katerih bova govorila. V okviru Leonarda da Vinci, pod okriljem katerega potekajo vsi trije projekti, v okviru tega programa je posebna akcija prenos inovacij. Pomeni, da so bili programi že predhodno razviti v eni drugi državi.

Primož: Naslednji je...? **Barbara:** Naslednji se imenuje **Better Building**.

Nanaša se na isto populacijo. Nekako je namenjen certificiranju učiteljev na področju poklicnega izobraževanja. Ampak to certificiranje ne pomeni, da bodo dobili nekakšen certifikat, pač pa bolj v smeri osveščanja. Da imajo znanja in osveščajo svoje učence in jih na ta način izobražujejo kot neke energetske varčevalce, se pravi, da bodo npr. znali razmišljati o energetski varčnosti, ko bodo v prihodnosti gradili svoje hiše ali stanovanja. Da bodo mislili na obnovljive vire energije.

V produktih so zajete te stvari, ne vem, mogoče kakšne so primerne izolacije, kako obnoviti staro hišo, s kakšnimi viri, kje se lahko privarčuje ne energiji itd. Potem so tu didaktične smernice, na kakšen način lahko uporabljajo učitelji ta priročnik oz. učno gradivo. Naše delo temelji na tem, da delujemo v majhnih skupinah in se osredotočamo na izkustveno učenje.

Pri omenjenih projektih gre za prenos v določene države. Pri **Empover Deprived Learners** gre za prenos v tri različne države. Romunijo, Turčijo, Slovenijo, se pravi prenos samousmerjevalne metode v te tri države. Pri projektu **Better Building** pa gre za prenos teh stvari v Slovenijo Italijo in Turčijo.

Primož: Naslednji projekt se imenuje **Gender and Diversity**?

Barbara: Da. Poudarek je, kot že sam naslov pove, na enakopravnosti spolov, na raznolikostih, ki so prisotne v tej družbi. Gre za zmanjševanje teh raznolikosti in hkrati večanje enakosti spolov. Tudi tukaj so razviti priročniki, smernice, učna gradiva, materiali, kjer si lahko učitelji oz. vsi, ki se ukvarjajo s področjem poklicnega izobraževanja pri delu, pomagajo s tem.

Največ problemov pri tem projektu sem doživela zaradi nepoznavanja problematike ali nezainteresiranosti.

Mislím, da sem celo učitelje spraševala, če imajo kakšno statistiko, pa ni bilo nič. **Primož: V Evropski uniji vsekakor aktualna in pomembna tematika ... Barbara:** Ja, zelo, zelo popularna tema.

Če na kratko povzamem, vsi trije projekti so namenjeni učiteljem na področju poklicnega izobraževanja in vsi trije potekajo v okviru evropskega programa **Leonardo da Vinci**.

Ω

